

Vårändringsbudget för 2012

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 24 april 2012 att ge övriga berörda utskott tillfälle att yttra sig över Vårändringsbudget för 2012 (prop. 2011/12:99) med eventuella motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Trafikutskottet yttrar sig över regeringens förslag som rör utgiftsområde 22 Kommunikationer. Utskottet välkomnar propositionens förslag om höjda bemyndiganderamar inom infrastrukturområdet och för elektroniska kommunikationer samt godkänner att affärsverket Statens järnvägar avvecklas. Trafikutskottet föreslår vidare ett utskottsinitiativ om vidgad medelsanvändning för anslaget 1:2 Banhållning.

Utskottets överväganden

Bemyndigande för anslaget 1:1 Väghållning

Regeringens förslag

Regeringen redovisar i vårändringsbudgeten att Trafikverket, i enlighet med regeringens intentioner, har ökat framförhållningen i entreprenadupphandlingarna. Regeringen anger vidare att riksdagen har beslutat om en infrastruktursatsning som innebär att anslaget 1:1 Väghållning ökas med 1 400 000 000 kronor 2012 och 2013 och att det därför finns ett behov av att öka bemyndiganderamen med 2 200 000 000 kronor.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för anslaget 1:1 Väghållning ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 000 kronor 2013–2040.

Utskottets ställningstagande

Regeringen aviserar i 2012 års ekonomiska vårproposition (prop. 2011/12:100) att den avser att under mandatperioden återkomma med förslag till ett nytt infrastrukturbeslut som syftar till att möta framtida behov inom transportsystemet. En viktig del i detta är den infrastrukturproposition som regeringen avser att lämna till riksdagen hösten 2012.

Riksdagen beslutade hösten 2011 om 21 563 948 000 kronor till anslag 1:1 Väghållning (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:TU1). Väghållningsanslaget används bl.a. till att finansiera statlig väghållning, vilket innefattar vägplanering, byggande, drift och underhåll samt gång- och cykelvägar i det statliga vägnätet. Från anslaget finansieras vidare bidrag inom bl.a. kollektivtrafiken och förbättring av miljö och trafiksäkerhet på kommunala vägar samt andra insatser som syftar till att uppnå de transportpolitiska målen. Utskottet välkomnade i budgetbetänkandet för 2011/12 den förstärkning till infrastrukturen som görs för 2012 och 2013 för drift och underhåll, reinvesteringar och s.k. trimningsåtgärder som rör vägar. Utskottet vill nu liksom tidigare framhålla att satsningen utgör ett kraftfullt och angeläget tillskott för att förstärka trafikens infrastruktur.

Utskottet konstaterar att riksdagen har beslutat om ett bemyndigande till regeringen att under 2012 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 37 800 000 000 kronor under 2013–2040. Utskottet vill framhålla vikten av en hög ambitionsnivå när det gäller att vidta insatser för att möta de framtida behoven inom transportsystemet och delar därför regeringens bedömning att bemyndiganderamen behöver ökas.

Mot bakgrund av vad utskottet har anfört ovan föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker vad regeringen föreslår i yrkande 13 om att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för anslaget 1:1 Vaghållning under utgiftsområde 22 Kommunikationer ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 000 kronor 2013–2040.

Bemyndigande för anslaget 1:2 Banhållning

Regeringens förslag

Regeringen redovisar i propositionen att Trafikverket, i enlighet med regeringens intentioner, har ökat framförhållningen i entreprenadupphandlingarna. Regeringen anger vidare att riksdagen har beslutat om en infrastruktursatsning som innebär att anslaget 1:2 Banhållning ökas med 4 400 000 000 kronor 2012 och 2013 och att det därför finns ett behov av att öka bemyndiganderamen med 3 400 000 000 kronor.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget 1:2 Banhållning ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 77 000 000 000 kronor 2013–2050.

Utskottets ställningstagande

Regeringen aviserar i 2012 års ekonomiska vårproposition (prop. 2011/12:100) att den avser att under mandatperioden återkomma med förslag till ett nytt infrastrukturbeslut som syftar till att möta framtida behov inom transportsystemet. En viktig del i detta är den infrastrukturproposition som regeringen avser att lämna till riksdagen hösten 2012.

Riksdagen beslutade hösten 2011 om 14 730 543 000 kronor till anslaget 1:2 Banhållning (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:TU1). Riksdagen har vidare beslutat om ett bemyndigande till regeringen att under 2012 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 600 000 000 kronor under 2013–2050. Anslaget 1:2 Banhållning används bl.a. för investeringar i statliga järnvägar, drift och underhåll av statliga järnvägar, trafikledning och andra insatser, utöver banhållning och bidragsgivning, som syftar till att uppnå de transportpolitiska målen samt myndighetsutövning. Vidare används anslaget för Trafikverkets kostnader för trafikavgifter enligt avtalet om Öresundsförbindelsen och för bidrag till anläggningar i anslutning till det kapillära bannätet i enlighet med tidigare riksdagsbeslut.

Trafikutskottet vill påminna om att utskottet i sitt senaste budgetbetänkande (bet. 2011/12:TU1) välkomnade den förstärkning till infrastrukturen som har gjorts för 2012 och 2013 för drift och underhåll, reinvesteringar

och s.k. trimningsåtgärder som rör järnvägar. Utskottet vill liksom tidigare framhålla att satsningen utgör ett kraftfullt och angeläget tillskott för att förstärka trafikens infrastruktur.

Mot bakgrund av vad utskottet har anfört ovan föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker vad regeringen föreslår i yrkande 14 om att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för anslaget 1:2 Banhållning under utgiftsområde 22 Kommunikationer ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 77 000 000 000 kronor 2013–2050.

Användning av anslaget 1:2 Banhållning

Bakgrund

Regeringen beslutade 2010 om en trafikslagsövergripande nationell plan som innehåller satsningar på närmare 500 miljarder kronor för 2010–2021. Utöver investeringar i väg och järnväg ingår två namngivna sjöfartsobjekt i planen. De båda sjöfartsobjekten är farleden till Gävle samt Södertälje sluss.

I samband med Trafikverkets planering för genomförandet av regeringens fastställelsebeslut inrymdes dessa båda sjöfartsobjekt under anslaget 1:2 Banhållning, vilket innebär att även anslagets storlek har beräknats utifrån dessa förutsättningar. I den av riksdagen tidigare godkända användningen av anslaget 1:2 Banhållning ingår dock inte sjöfartsobjekt. Regeringen saknar därmed mandat att ge Trafikverket möjlighet att genomföra den gällande planen på det sätt som följer av regeringens fastställelsebeslut.

Utskottets ställningstagande

Trafikutskottet vill inledningsvis framhålla vikten av att ett trafikslagsövergripande synsätt genomsyrar planeringen av transportinfrastruktur. Detta synsätt återfinns i den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet som gäller för 2010–2021, bl.a. såtillvida att det utöver investeringar i vägar och järnvägar i planen även finns namngivna sjöfartsobjekt som farleden till Gävle samt Södertälje sluss.

Trafikutskottet anser det viktigt att sjöfartens infrastruktur finns med i åtgärdsplaneringen och därmed kan ta del av de medel som avsatts i den nationella planen för transportsystemet. Enligt utskottets mening bör därmed ett utskottsinitiativ tas för att möjliggöra en vidgad användning av anslaget 1:2 Banhållning så att det även får användas för sjöfartsobjekt som omfattas av den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för perioden 2010–2021.

Mot denna bakgrund föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker trafikutskottets förslag till initiativ om att riksdagen godkänner att anslaget 1:2 Banhållning även får användas för åtgärder inom sjöfarten som omfat-

tas av den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för perioden 2010–2021. Utskottet vill framhålla vikten av att ett sådant godkännande inte påverkar genomförandet av planen i sin helhet.

Avveckling av affärsverket Statens järnvägar

Regeringens förslag

I propositionen redovisar regeringen att den har övervägt hur verksamheten vid affärsverket Statens järnvägar kan förvaltas på ett säkert och effektivt sätt utan begränsning av de tidigare bindningarna. Regeringen bedömer att kvarvarande uppgifter, dvs. den verksamhet som inte fördes över till SJ AB i samband med ombildningen 2001 samt den under 2004 tillkomna verksamhetsgrenen fordonsförvaltning, kommer att behöva förvaltas under lång tid. Uppgifterna involverar delvis mycket specialiserad kompetens, och de bör enligt regeringens mening därför föras över till andra myndigheter med näraliggande uppgifter som i sin övriga verksamhet upprätthåller sådan kompetens.

Regeringen redovisar som sin ambition att dessa uppgifter ska överföras till andra myndigheter under 2012 så att affärsverket Statens järnvägar kan avvecklas fr.o.m. den 1 januari 2013. Vidare anges att överföringen i sig inte innebär någon nettoförändring av statens åtagande eller utgifter. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för 2013 i det fall överföringen ger upphov till behov av ändrade finansiella befogenheter eller anslag.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att riksdagen godkänner att affärsverket Statens järnvägar avvecklas.

Utskottets ställningstagande

Det nuvarande affärsverket Statens järnvägar bildades 2001 när huvuddelen av det tidigare Statens järnvägars verksamhet delades upp i flera självständiga bolag. Affärsverket statens järnvägar fick därmed till uppgift att förvalta egendom och avveckla viss verksamhet som före utgången av år 2000 ingick i dåvarande Statens järnvägars verksamhet och som inte hade överförts till något bolag eller någon annan myndighet. Den verksamhet som affärsverket Statens järnvägar bedriver innefattar att förvalta leasingåtaganden och hyra ut fordon, i första hand till järnvägsföretag som staten ingår trafikeringsavtal med.

Affärsverket leds av en styrelse. Utskottet kan konstatera att antalet anställda som är verksamma i dag uppgår till fem personer, vilket kan jämföras med ca 1 200 personer vid ingången av år 2001. Utöver detta

förvaltas verkets järnvägsfordon av en upphandlad teknisk konsultorganisation. Vidare nyttjas vid behov ett brett nätverk av specialister för personaladministration samt juridiska och tekniska tjänster.

Utskottet noterar att regeringen redan i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) redovisade sin avsikt att avveckla affärsverket Statens järnvägar. Regeringen anförde i detta sammanhang att de leasingåtaganden som Statens järnvägar hade förvalt upphörde i maj 2011 genom förtida lösen. Ett avtal där Statens järnvägar hade pantsatt fordon för ett lån inom den tidigare leasingverksamheten kvarstod dock. Fordonen var vid tidpunkten underuthyrda med förfallodag i oktober 2012. I samband med att detta avtal förfaller upphör leasingverksamheten inom Statens järnvägar, och därmed försvinner det avgörande hindret för avveckling av affärsverket.

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag om att avveckla affärsverket Statens järnvägar. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds för närvarande frågan om lämpliga mottagande myndigheter för affärsverket Statens järnvägars kvarvarande uppgifter. Utskottet emotser att regeringen efter att ha avslutat detta beredningsarbete på lämpligt sätt återkommer till riksdagen med en redovisning av hur affärsverket Statens järnvägars kvarvarande uppgifter kommer att hanteras.

Mot bakgrund av vad som har anförts ovan föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår i yrkande 15 om att affärsverket Statens järnvägar avvecklas.

Bemyndigande för anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

Regeringens förslag

I propositionen redovisar regeringen att anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation bl.a. används för stöd till bredbandsprojekt i områden där utbyggnaden inte sker på marknadsmässiga villkor. Regeringen anger vidare att det under hösten 2011 identifierades ett ökat behov av att kunna ingå fleråriga avtal i samband med upphandling av sådan verksamhet, och att bemyndiganderamen därför behöver ökas med 35 miljoner kronor.

Mot denna bakgrund föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 miljoner kronor 2013 och 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att riksdagen under hösten 2011 beslutade om 185 miljoner kronor till anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation för 2012. Riksdagen har även beslutat att under 2012 bemyndiga regeringen att för ramanslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 135 miljoner kronor under 2013 och 2014 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:TU1). Anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation används för åtgärder för driftsäkra och tillgängliga elektroniska kommunikationer. Detta innefattar stöd till bredbandsprojekt i områden där utbyggnader inte sker på marknadsmässig grund. Anslaget används vidare för åtgärder för driftsäkra och robusta kommunikationer och för att skydda kommunikationerna mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid samt för administration av åtgärderna.

Trafikutskottet vill påminna om att utskottet i samband med budgetberedningen för 2012 särskilt framhöll sitt stöd för regeringens satsningar för att öka tillgängligheten till bredband på landsbygden (bet. 2011/12:TU1). Utskottet anser att regeringens förslag ligger väl linje med en hög ambitionsnivå för att stödja bredbandsprojekt i områden där utbyggnaden inte sker på marknadsmässiga villkor.

Mot bakgrund av vad utskottet har anfört ovan föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker vad regeringen föreslår i yrkande 16 om att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation under utgiftsområde 22 Kommunikationer ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 000 000 kronor 2013 och 2014.

Stockholm den 22 maj 2012

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Eliza Roszkowska Öberg (M), Monica Green (S), Jessica Rosencrantz (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Lars Johansson (S), Edward Riedl (M), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V), Lotta Finstorp (M), Roza Güclü Hedin (S), Annika Lillemets (MP) och Andreas Carlson (KD).